

ऑग्रोमेट अँडवायझरी बुलेटीन
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु,
कृषी हवामानशास्त्र विभाग

फोन : ०२०-२५५२८००९

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

ई-मेल :

amfupune@gmail.com

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. १८/०७/२०२५
जिल्हा : पुणे

मागील आठवड्याचे हवामान :

मागील आठवड्याचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवड्यात कमाल तापमान २६.६ ते ३१.३ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान २२.४ ते २३.० अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८३ ते ९२ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ५९ ते ८३ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ४.४ ते ९.१ कि.मी. होता.

हवामान अंदाज : पुढील पाच दिवसात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान २७ ते २९ अंश सेल्सिअस, तर किमान तापमान २३ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहील. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८५ ते ८९ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ६४ ते ६६ टक्के दरम्यान राहील. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी १० ते १८ कि.मी. दरम्यान राहील. आकाश ढगाळ ते पूर्णतः ढगाळ राहील. वाऱ्याची दिशा आग्नेयेकडून वायव्येकडे राहील.

मागील आठवड्यातील हवामान (१२/०७/२०२५ ते १८/०७/२०२५)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (१८/०७/२०२५ ते २२/०७/२०२५)				
12	13	14	15	16	17	18	दिनांक	19	20	21	22	23
6.6	0.0	0.5	6.9	8.3	0.0	0.0	पाऊस (मिमी)	10	9	8	10	16
29.8	30.3	27.8	28.6	26.6	30.3	31.3	कमाल तापमान(अं.से.)	29	29	29	28	27
22.7	22.4	22.6	22.5	22.6	22.7	23.0	किमान तापमान(अं.से.)	23	23	23	23	23
							ढग स्थिती (आकाश)	8	7	7	8	7
83	90	84	92	89	90	89	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	89	88	88	86	85
63	71	73	83	68	59		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	66	65	64	65	65
7.0	9.1	7.2	5.1	4.4	8.0	6.1	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	10	10	11	13	18
							वाऱ्याची दिशा (अंश)	268	266	265	267	258

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक १८ ते २२ जुलै, २०२५ रोजी तुरळक (जिल्ह्याच्या सुमारे ०-२५ %) ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे. ईशारा : भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात ➤ दिनांक १८ जुलै, २०२५ रोजी तुरळक ठिकाणी वादळी वारा (३० ते ४० कि.मी./तास), मेघगर्जना, विजासह पाऊस पावसाची शक्यता आहे. ➤ दिनांक २२ जुलै, २०२५ रोजी घाट क्षेत्रात तुरळक ठिकाणी जोरदार पावसाची शक्यता आहे.
विस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र विभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक २३ ते २९ जुलै, २०२५ दरम्यान ➤ पावसाचे प्रमाण सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे. ➤ कमाल तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे. ➤ किमान तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		- घाट भागातील शेतकरी बांधवांनी भात रोपवटीकेंमध्ये साठणाऱ्या पावसाच्या अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करावा तसेच फळ बागेत पाणी साठणार नाही याची काळजी घ्यावी व अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करावा. - ज्या भागात पेरणी झालेली आहे आणि सध्या पावसाचा खंड आहे तिथे जमिनीतील बाष्पिभवन रोखण्यासाठी आणि जमिनीतील भेगा बुजवण्यासाठी कोळपणी करण्यात यावी व संरक्षित पाणी द्यावे.

		- पिकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमित सर्वेक्षण करून, जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास, विविध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात. - पावसाळ्यामध्ये फवारणी करताना स्टिकर, मिनरल ओईल इ. चा वापरावे. - कीटकनाशक आणि तणनाशकाची फवारणी करताना वेगवेगळी करावी. - सध्याच्या हवामानामुळे रोपवाटीकेतील रोपे पिवळी पडू नये म्हणून कार्बेन्डॅझिम ५० टक्के डब्लु.पी. १ ग्रॅम प्रति लिटर आणि २ टक्के युरियाची पाण्यातून फवारणी करावी. - हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामानाचा पूर्वानुमाना करिता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. - मेघगर्जना व विजेच्या पूर्वानुमानाकरिता दामिनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. - कृषिविषयक माहितीसाठी, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठाच्या कृषिदर्शनीचा एक संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोग करावा. - पेरणी होऊन १०-१५ दिवस झालेल्या खरीप पिकामध्ये तण नियंत्रणासाठी उपाययोजना कराव्यात.
भात	पुर्नलागवड	भात पिकाच्या लागवडीसाठी भात खाचरात चिखलणी करून, २१ दिवस पूर्ण झालेल्या रोपांची लागवड चार सूत्री भात शेती पद्धतीचा वापर करून करावी. खोडकीडीच्या नियंत्रणासाठी पुर्नलागवडीपूर्वी रोपांची मुळे क्लोरोपायरीफॉस २०% ई.सी., ०.१% द्रावणात १२ तास बुडवून ठेवावीत. पुर्नलागवडीनंतर खोडकीडीचा प्रादुर्भाव दिसून येताच म्हणजे साधारणतः ५ टक्के कीडग्रस्त काड्या किंवा सरासरी एक अंडीपुंज प्रति चौ.मी. शेतात आढळून आल्यास फिप्रोनिल ५ एस.सी. २० मि.ली. किंवा फ्लुबेन्डॅमाईड ३९.३५ एस.सी. १.० मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारणी करावी. खोडकीडीच्या जैविक नियंत्रणासाठी ट्रायकोग्रामा जापोनिकम या प्रजातीचे १ लाख प्रौढ प्रति हेक्टर आठवड्याचे अंतराने पीक लागवडीनंतर एक महिन्यांनी चार वेळा प्रसारित करावे. नवीन लागण केलेल्या भात खाचरात रोपे स्थिर होईपर्यंत पाण्याची पातळी १ ते २ सें.मी. ठेवावी.
मका	उगवण	पीक उगवत असताना कोवळे कोंब पक्षी उचलतात म्हणून पेरणीनंतर सुरवातीच्या १०-१२ दिवसांपर्यंत पक्ष्यांपासून संरक्षण करणे अत्यंत महत्वाचे आहे. मका पेरणीनंतर सुरवातीच्या २० दिवसांपर्यंतच्या कालावधीत पिकात जास्त पाणी किंवा दलदलीची स्थिती असल्यास कोवळी रोपे पिवळी पडून मरतात. कारण मक्याची रोपावस्था या स्थितीस खूपच संवेदनशील आहे. म्हणून पेरणीनंतरच्या सुरवातीच्या २० दिवसांपर्यंतच्या काळात पिकात पाणी साठून राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी. उभ्या पिकांमध्ये अमेरिकन लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी निंबोळी अर्क ५% किंवा इमामेक्टीन बेंझोएट ५ % एस.जी. ८ ग्रॅम प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात पावसाची उघडीप बघून फवारणी करावी. मात्र फवारणी केलेल्या मक्याचा वापर जनावरांच्या चा-यासाठी तसेच मका कणसांचा वापर खाण्यासाठी करू नये.
भाजीपाला पीके		खरीप हंगामातील भाजीपाला पीके जसे वांगी, भेंडी, गवार इ. लागवडीनंतर रसशोषक किडींच्या जैविक नियंत्रणासाठी पीकाच्या अवस्थेनुसार पिवळे चिकट सापळे, सापळा पीके, जैविक बुरशीनाशके (मेटारायझीयम, ट्रायकोग्रामा, व्हर्टिसिलीयम इ.) यांचा वापर करावा आवश्यकता असल्यास रासायनिक कीड आणि बुरशीनाशकांचा वापर करावा.
टोमॅटो	पिक वाढीची अवस्था	टोमॅटो या पिकावर प्रामुख्याने विषाणू रोगाचा प्रसार हा फुलकिडे, पांढरी माशी, मावा, तुडतुडे या किडीमुळे होतो. त्यासाठी या किडींचा सुरवातीपासूनच बंदोबस्त केल्यास रोगाचे प्रमाण कमी ठेवता येते. शेतामध्ये हे रोग आढळल्यास कमी प्रमाणात असतांनाच रोगग्रस्त झाडे उपटून नष्ट करावीत. या किडींच्या बंदोबस्तासाठी सायॅनट्रेनिलीप्रोल १०.२६% ओडी १८ मिली प्रति १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून आठवड्याच्या अंतराने फवारणी करावी.
वांगी	पिक वाढीची अवस्था	शेंडा पोखरणाऱ्या अळीच्या नियंत्रणासाठी लागवडीनंतर २० दिवसांनी दर आठवड्याला किडलेले शेंडे व फळे आढळल्यास ती गोळा करून नष्ट करावीत किंवा खोल खड्ड्यात पुरून टाकावी तसेच ५ टक्के निंबोळी अर्क किंवा सायपरमेथ्रिन २५ % ई.सी. ४ मिली किंवा क्लोरोपायरीफॉस २०% ई.सी. २० मिली. किंवा स्पिनोसॅड ४५% एस.सी. ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून साध्या हातपंपाने फवारावे. शेतामध्ये फळ पोखरणाऱ्या अळीसाठी एकरी ४० कामगंध सापळे (फनेल टाईप) वापरावेत.
ऊस	पिक वाढीची अवस्था	हुमणी आळीच्या भुंग्यांचा वावर हा प्रामुख्याने संध्याकाळी ६ ते ८ वाजेच्या दरम्यान असतो. त्याकरीता हेक्टरी पाच प्रकाश सापळे, संध्याकाळी ६ ते ८ वाजेच्या दरम्यान लावावा. बांधाच्या कडेला असलेल्या लिंब आणि बाभळीच्या झाडांवर हुमणीचे भुंगे जास्त प्रमाणात आढळतात तरी सामूहिकरीत्या ते गोळा करून नष्ट करावेत. जमिनीत शेणखत टाकण्यापूर्वी त्यामध्ये ०१ किलो मेटारायझीयम बुरशी मिसळावी. आडसाली ऊस लागवडीसाठी वाणांची निवड : फुले ऊस १५०१२, कोएम ८८१२१ (कृष्णा), को ८६०३२ (नीरा), कोएम ०२६५ (फुले २६५) बीजप्रक्रिया: बुरशीजन्य रोगांचा बंदोबस्त करण्यासाठी बेणे लागणीपूर्वी १० लिटर पाण्यात १० ग्रॅम कार्बेन्डॅझिमची १० मिनीटांसाठी बेणे प्रक्रिया करावी. त्यानंतर हेक्टरी १० किलो ॲसेटोबॅक्टर + १.२५ किलो पी.एस.बी. १०० लिटर पाण्यात ३० मिनिटे जीवाणू बीजप्रक्रिया करावी. यामुळे नवखतामध्ये ५०% ची तर

		स्फुरदस्वतामध्ये २५% ची बचत करता येते.
केळी	पीक वाढीची अवस्था	केळी लागवडीसाठी कंद मुनवे निरोगी आणि जातीवंत बागेतूनच निवडावे. कंद ३ ते ४ महिने वयाचे , ४५० ते ७५० ग्रॅ. वजनाचे आणि उभट किंवा नारळाच्या आकाराचे असावेत. कंदावर ३- ४ रिंगा ठेवून खालील बाजूने वरचेवर कंद तासून घ्यावा. कंद लागवडीपूर्वी १०० लिटर पाण्यात १०० ग्रॅम कार्बेन्डझिम या द्रावणात कंद ३० ते ४० मिनीटे बुडवावीत. उत्ती संवर्धित रोपे लागवडीसाठी जातीवंत वाणांची , विषाणू निर्देशांक तपासलेली निरोगी रोपे खात्रीशीर उत्पादकांकडून खरेदी करावीत. उत्तिसंवर्धित रोपे एक सारख्या वाढीचे , ३० ते ४५ सेमी उंचीचे आणि किमान ६ ते ७ पाने असलेली योग्य कठिणता संस्कार केलेली रोपे निवडावीत. विषाणू रोगांचा प्रसार मावा किडी मार्फत होत असल्याने या किडीच्या नियंत्रणास डायमेथोएट (३० ई.सी) २० मि.ली + निंबोळी अर्क ५० मि.ली + १० लिटर पाणी एकत्रित करून फवारावे तसेच मावा किडीचा प्रादुर्भाव जास्त असल्यास इमिडॅक्लोप्रिड (१७.५ एस.एल.) ५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
द्राक्ष	पीक वाढीची अवस्था	ढगाळ व पावसाळी हवामानामुळे बुरशीजन्य करपा (अॅन्थ्रॅकोज) व जिवाणूजन्य करपा (बॅक्टेरियल ब्लाइट किंवा बॅक्टेरियल लीफ स्पॉट) या रोगाचा प्रादुर्भाव मोठ्या प्रमाणात आढळून येतो. बुरशीजन्य करपा (अॅन्थ्रॅकोज)च्या नियंत्रणासाठी बागेत निघालेल्या अनावश्यक कोवळ्या फुटी काढून टाकल्यात. रासायनिक नियंत्रणासाठी थायोफिनेट मिथाईल (७० डब्ल्यूपी) १ ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सिक्लोराइड (५० डब्ल्यूपी) २.५ ग्रॅम किंवा कासुगामायसिन (५ टक्के) प्रति लिटर पाणी अधिक कॉपर ऑक्सिक्लोराइड (४५ टक्के डब्ल्यूपी) (संयुक्त बुरशीनाशक) ७५० ग्रॅम प्रति हेक्टर या प्रमाणे फवारणी करावी. जिवाणूजन्य करपा (बॅक्टेरियल ब्लाइट किंवा बॅक्टेरियल लीफ स्पॉट) या रोगा च्या नियंत्रणासाठी मॅन्कोझेब (४५ डब्ल्यूपी) २ ते २.५ ग्रॅम किंवा कासुगामायसीन (५ टक्के) प्रति लिटर पाणी अधिक कॉपर ऑक्सिक्लोराइड (४५ टक्के डब्ल्यूपी) (संयुक्त बुरशीनाशक) ७५० ग्रॅम प्रति हेक्टर या प्रमाणे फवारणी करावी. द्राक्ष पिकावरील फुलकिड्यांच्या प्रभावी नियंत्रणासाठी स्पिनोसेड ४५% एस.सी. २.५ मिली प्रति १० लि. पाणी किंवा फिप्रोनिल ८० डब्ल्यू.जी.०.६ मिली प्रति १० लि. पाणी या प्रमाणात दोन फवारण्या १० दिवसांच्या अंतराने द्याव्यात. मिलीबगच्या नियंत्रणासाठी बागेतील तणे उपटून त्याचे नियंत्रण करणे, बागेत स्वच्छता राखणे तसेच पिवळ्या चिकट सापळ्यांचा वापर आणि रासायनिक नियंत्रणासाठी बुप्रोफेझीन २५% एस.सी. १५ मिली. अथवा लेकॅनीसीलीयम लेकॅनी ५० ग्रॅ. + ५० मिली दुध १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी (तापमान ३० सेंटीग्रेड पेक्षा कमी व आर्द्रता ६५ टक्के पेक्षा जास्त असणे आवश्यक).
जनावरांचे व्यवस्थापन		जनावरांच्या पिण्यात दूषित किंवा गाळ मिश्रित पाणी जाणार नाही याची काळजी घ्यावी. जनावरांचे जंत निर्मूलन करून घ्यावे. कोवळ्या गवतामुळे होणारी बुळकांडी रोगाकरिता सल्फा गोळ्याचा वापर करावा. जनावरांना मोकळ्या जागेत बांधू नये. त्यांना गोठा, शेड किंवा मजबूत इमारतीत ठेवावे.

***टिप :** शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावी तसेच फवारणी करिता किसान कवच बॉडीसूटचा वापर करावा.

स्रोत :

१) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.

२) मागील हवामान : -

ठिकाण : कृ.म.वि., पुणे.

दि. : १८.०७.२०२५

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकूमिसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा
प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे